

هشدار در خصوص مصرف بی رویه آمپول دگزا متازون / کورتیکواستروئید ها

دگزا متازون (دسته کورتیکواستروئیدهای صنعتی) می تواند با تضعیف سیستم ایمنی بدن، زمینه را برای تشدید حالات عفونی فراهم کرده و طول مدت بیماری را در فرد افزایش دهد.

هشدار در خصوص مصرف بی رویه آمپول دگزا متازون / کورتیکواستروئید ها

دگزا متازون (دسته کورتیکواستروئیدهای صنعتی) می تواند با تضعیف سیستم ایمنی بدن، زمینه را برای تشدید حالات عفونی فراهم کرده و طول مدت بیماری را در فرد افزایش دهد.

دگزامتازون چیست؟

داروی دگزامتازون از دسته کورتیکواستروئیدهای صنعتی (کورتون ها) بوده که دارای اثرات بارز ضد التهابی و ضد حساسیت بوده و باعث کاهش درد ناشی از فرایندهای التهابی خصوصا در محل مفاصل می شود همینطور سرکوبگر سیستم ایمنی نیز می باشد. این اثرات دارو می تواند اغلب سیستم های مختلف بدن را تحت تاثیر قرار دهد.

ضمن اینکه کاربرد وسیع این دارو مانند تمام داروها می تواند درمانگر و نجات بخش باشد، از سوی دیگر می تواند عوارضی را نیز بر جای بگذارد. از آنجا که کورتون ها جز داروهای پر عارضه محسوب میشوند، لزوم توجه دقیق بر مصرف صحیح و آگاهانه آنها و پرهیز از تجویز و مصرف نابجا و بی رویه این داروها از سمت پزشکان و همچنین بیماران، بسیار حائز اهمیت است. از اینرو مصرف این داروها می باید کاملا با تشخیص صورت گیرد و از مصرف خودسرانه آنها جدا پرهیز شود.

« نامهای تجاری دگزامتازون:

دکاردن، دگزامتازون اینتنسل، دگزون، هگزادرول.

« عوارض نامطلوب ناشی از مصرف نابجا و بی رویه آمپول دگزامتازون:

- تضعیف سیستم ایمنی بدن و کاهش سد دفاعی بدن در مقابل انواع عفونتها.
- به تاخیر انداختن ترمیم زخمها.
- ایجاد عوارضی چون افسردگی، توهم و همچنین اختلالات ذهنی و بیدایش حملات مانیا و جنون.
- اثر بر تعادل مایعات و الکترولیت های بدن که منجر به احتباس نمک و آب در بدن و در نهایت ادم (ورم) می شود.
- اثر بر توزیع چربیهای در بدن و به دنبال آن تجمع چربیها در نواحی خاص بدن نظیر پشت بدن و پشت گردن.
- افزایش رشد موهای زائد در نواحی مختلف بدن نظیر صورت بویژه در خانمها.
- افزایش فشار خون، افزایش قند خون (هیپرگلیسمی) و ایجاد دیابت، افزایش چربیهای خون، که همگی فاکتورهای شناخته شده و قوی برای بروز بیماریهای قلبی-عروقی و وقوع سکت های قلبی می باشند.
- کاهش تراکم استخوانها و پوکی استخوان و همچنین مصرف دوز بالای آن موجب پارگی و یا آسیب تاندونها می شود.
- افزایش فشار داخل کره چشم و بروز آب سیاه خصوصا در افراد مسن و همچنین بروز آب مروارید.
- کاهش و تضعیف لایه های مخاطی دستگاه گوارش بخصوص معده و باعث بروز و تشدید زخمهای گوارشی می شوند.

« بیماران باید در نظر داشته باشند که تجویز داروها و از جمله کورتیکواستروئیدها توسط پزشک، با آگاهی و بررسی کامل مزایا و مضرات دارو در هر بیمار صورت می گیرد که این امر نیازمند داشتن اطلاعات و آگاهی دقیق از داروها و بیماریها و نیز شرایط بیماران می باشد، از اینرو می باید از مصرف خودسرانه داروها جدا خودداری کرد.

« چه موارد احتیاطی باید رعایت گردد:

- باید توجه داشت که برای رفع علائم حساسیتهای ساده و یا مزمن نباید از کورتیکواستروئیدهای سیستمیک (همانند دگزامتازون) به عنوان درمان اولیه استفاده کرد. این علائم را می توان با داروهای ساده تر و کم عارضه تر نظیر آنتی هیستامین ها کنترل کرد.
- همینطور در سرماخوردگی ها و حالات مشابه، با وجود امکان رفع سریع و ظاهری علائم با این داروها، باید توجه داشت کورتیکو استروئیدها می توانند با تضعیف سیستم ایمنی، زمینه را برای تشدید حالات عفونی فراهم کرده و طول مدت بیماری را افزایش دهند.
- در مورد بیماریهای التهابی نظیر آرتریت روماتوئید و ... نیز توجه به این نکته ضروری است که نباید از کورتیکو استروئید به طور مزمن برای کنترل بیماری استفاده شود، زیرا مصرف طولانی مدت آنها نه تنها نمی تواند جلوی

پیشرفت بیماری را بگیرد بلکه می تواند در درازمدت باعث پیدایش عوارض ناخواسته و مشکلات جدی خصوصا در میان افراد مسن گردد.

- در صورت حساسیت به داروی دگزامتازون و یا در صورت مبتلا بودن به عفونت قارچی در هر ناحیه از بدن از مصرف این دارو خودداری نمائید.

- در صورت داشتن بیماری خطرناک، تب، عفونت و یا جراحی از مصرف داروی دگزامتازون اجتناب کنید.

- در طول درمان با داروی دگزامتازون از نزدیک شدن به افراد بیمار خودداری نمائید.

- از قطع مصرف ناگهانی کورتیکواستروئیدها نظیر دگزامتازون خودداری نموده و با پزشک مشورت نمائید.

« تداخل با سایر داروها :

- آسپیرین

- رقیق کننده های خون، از جمله: وارفارین

- سیکلوسپورین از جمله: جنگراف، نئورال، سندیمیون.

- آنتی بیوتیکها از جمله: کتوکنازول، ریفامپین.

- داروهای مربوط به روان درمانی از جمله: فنیتوئین، فنوباریتال.

علاوه بر داروهای نامبرده داروهای دیگری نیز وجود دارند که با داروی دگزامتازون تداخل دارند که می بایست با پزشک مشورت شود.

« در سالهای اخیر استفاده از قرص دگزامتازون برای افزایش وزن خصوصا در میان جوانانیکه به باشگاههای ورزشی مراجعه می کنند، رواج یافته است.

قابل ذکر است که علی رغم ظاهر پف آلود و افزایش وزنی که با مصرف کورتیکواستروئیدهایی نظیر دگزامتازون پدید می آید، باید توجه داشت که این افزایش وزن، کاذب بوده و در نتیجه تجمع مایعات و آب در بدن می باشد.

اثرات سوء آن عبارتند از:

- این دارو نه تنها باعث افزایش حجم عضلات و توان ورزشکاران نمی شوند، بلکه برعکس باعث افزایش تجزیه عضلات و کاهش توده عضلانی فرد و ضعف عضلات خواهد شد.

- با مصرف این دارو امکان پارگی و آسیب دیدن تاندونها در ورزشکاران، هنگام انجام حرکات ورزشی به شدت افزایش خواهد یافت.

- مصرف این دارو با دوز بالا، موجب تضعیف شدید سیستم ایمنی شده که خود می تواند زمینه ساز ابتلا به عفونتهای شدید شود که بسیار خطرناک بوده و می تواند جان فرد را به خطر بیندازد.

- در ارتباط با قطع مصرف این داروها نیز باید تحت نظر پزشک و بتدریج طی برنامه زمان بندی خاصی صورت گیرد.

« واحد تحقیق و توسعه »

معاونت غذا و دارو